

PROJEKTUPPGIFT AF1721

MILJÖ- OCH ARBETSVETENSKAPVETENSKAP

GRUPP: 23B
Datum: /10-23

Said Jemaledin Saidassan

Nicholas Raheem

Varman Ratha

Celina Romell

Elsa Risholt

Ida Manneh

Sammanfattning

I det här projektarbetet har vi gjort en undersökning av miljön och arbetsmiljön ute på ett byggföretag, där vi har analyserat 6 olika frågor inom varje aspekt. Företaget som har undersökts är Oljibe och för att få svar på våra frågor har vi tagit hjälp av företagets platschef Kim Iggström samt jämfört med andra källor. Frågorna som tas upp i rapporten diskuterar miljön från olika perspektiv, dels om hur återanvändningen går till, hur byggföretaget gör för att minska på sina utsläpp och hur företaget generellt arbetar för att uppnå en bättre miljö. Vidare görs det även en analys av arbetsmiljön på företaget som vi har kontrollerat, där vi granskar hur företaget jobbar för att uppnå en bättre arbetsmiljö. Frågorna som tas upp där rör bland annat människors säkerhet och jämställdhet på arbetsplatsen samt andra viktiga aspekter gällande arbetsmiljön.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	3
1 Inledning/ metod	4
1.2 Frågeställningar	5
2 Resultat	7
2.1 Miljöarbetet	7
2.1.1 Återbruk och återvinning i byggprojekt - Jamal	7
2.1.2 Miljöreducering: Utsläpp, Växthusgaser och Föroreningar- Varman	8
2.1.3 Klimatneutrala arbetsplatser - Elsa	9
2.1.4 Bygga miljö- och energismarta byggnader - Ida	10
2.1.5 Miljö kvalitetsmål - Celina	11
2.2 Arbetsmiljö	12
2.2.1 Människors säkerhet - Jamal	12
2.2.2 Unga projektledare - Elsa	13
2.2.3 Psykisk hälsa på arbetsplatsen och medarbetaundersökningar - Ida	14
2.2.4 Samhörighet och tillhörighet - Celina	15
2.2.5 Delaktighet och Välbefinnande - Varman	16
3 Källförteckning	17

1 Inledning/metod

Detta projektarbete behandlar frågeställningar kring miljö- och arbetsvetenskap, med grund i Magnus Helgestams föreläsningar.

I rapporten utforskas dessa ämnen med hjälp av företaget Oljibe och deras pågående ombyggnadsprojekt KTH Kemi åt Akademiska Hus.

Oljibe är ett familjeägt bygg- och entreprenadföretag som grundades på 1950-talet. Det startade som ett företag som fokuserar på bensinstationer, oljedepåer och industribyggnationer men utför nu nybyggnad- och ombyggnadsprojekt. Oljibe står för olje- och industribyggnadsentreprenader AB. Oljibe är tredjepartscertifierade enligt BKMA inom kvalitet, miljö och arbetsmiljö. (Oljibe, 2023)

Projektarbetet inleddes med en intervju hos Oljibe med arbetsledaren Kim Iggström. Han har tidigare arbetat som snickare och projektledare på företaget Zengun. Under intervjun fick Kim svara på 12 frågor, 6 inom miljö och 6 inom arbetsmiljö, utifrån hans perspektiv kring projektet.

1.2 Frågeställningar

Miljöfrågeställningar

- *Hur ser ni till att sortera det som blir över från bygget? Säljs det vidare eller slänger ni allt eller återanvänds det? Hur hanterar ni detta på ett effektivt och hållbart sätt? Hur följer ni även upp och mäter era framsteg när det gäller att främja återbruk och återvinning i era byggprojekt?*
- *Hur övervakar ni och reducerar utsläppen av växthusgaser och andra föroreningar från era byggprojekt? Kan ni ge några exempel på de tekniker, processer eller innovationer ni har använt för att aktivt minska utsläppen av växthusgaser och andra föroreningar från era byggprojekt?*
- *Hur gör ert företag när det kommer till avfall på byggarbetsplatser? Vad gör ni med farligt avfall och hur går processen till för att säkert samt hållbart sätt föra bort avfallet? Hur minskar ni luftföroreningar, koldioxid osv för att tänka på miljöperspektivet?*
- *Under 2020 stod bygg -och fastighetssektorn i Sverige för 21% av Sveriges totala utsläpp genom nybygge och tillbyggnad. Arbetar ni mot att vara en klimatneutral arbetsplats och om ni gör det, hur går ni tillväga?*
- *Just nu finns det 16 miljö kvalitetsmål och enligt Boverket finns det tre stycken som berör bygg- och fastighetsbranschen. Finns det något ni som företag fokuserar extra på?*
- *Hur gör ni för att miljöanpassa bostäderna ni bygger och hur länge har ni gjort det? Byggs husen med energieffektivisering i åtanke, vattenbesparing, mer klimatsmarta val av material, uppmuntran till sopsortering osv?*

Arbetsmiljöfrågeställningar

- *Hur ser ert arbete med säkerheten ut på jobbet? Vad gör ni för att förhindra olyckor och skaderisken hos arbetarna? Hur ser ni till att alla följer AML när det gäller säkerheten?*
- *Som en ung projektledare, tycker du att du respekteras i dina beslut av dina arbetare? Finns det tillfällen där du tycker att din personal på projektet har motarbetat dig? Känner du att du kan dra nytta av att vara en ung projektledare?*
- *Får de anställda möjlighet att påverka arbetsplatsen och nå ut till chefer genom t.ex. medarbetsundersökningar?*
- *Hur gör ni för att få en bra arbetsmiljö som är socialt hållbar?*

- *Hur arbetar er organisation med att främja hälsa och välmående bland era anställda? Hur ser ni till att era anställda har möjlighet att ta pauser och återhämta sig under arbetsdagen? Hur involverar ni era anställda i beslut som påverkar arbetsmiljön och deras arbetsupplevelse?*
- *Hur ser arbetsmiljön ut när det kommer till de olika könen hos ert företag? Blir kvinnor lika behandlade på samma sätt som en man då vi vet att denna bransch är dominerad av män samt anses som ett “maskulint arbete”.*

2 Resultat

2.1 Miljöarbetet

2.1.1 Återbruk och återvinning i byggprojekt - Jamal

Sortering av avfall från byggarbetsplatsen är ett av villkoren i plan- och bygglagen. Med hjälp av att sortera det som blir över från bygget så är det möjligt att bland annat främja möjligheten till återbruk och återvinning i ett byggprojekt. För att underlätta och effektivisera sorteringen så görs det oftast på plats och delas upp i delar, bland annat trä, mineraler samt metall. (Naturvårdsverket, u.å.)

I en intervju med platschefen Kim på byggföretaget Oljibe som har ett pågående projekt i kemihuset så ställdes frågan om hur de gör med sorteringen på det projektet. Som svar fick vi från Kim att projektet är en del av det som kallas för LOU-projektet, gjord av akademiska hus. Det projektet går bland annat ut på att minska avfallet och försöka främja återvinning och återbruk.

Han förklarade för att uppnå målen som finns i LOU-projektet så försöker de vidta flera åtgärder däribland att skapa en station för just återanvändning. Han berättade att den här återvinningsstationen skapades för att främja återanvändning och att den är öppen för allmänheten, där alla kan ta del av material som de tror kan vara till ett intresse. Detta leder till att minska på mängden material som slängs bort i onödan. Han framställde dock att det alltid finns risk med detta, eftersom vissa personer kan missbruka det och exempelvis ta all metall och slänga det som inte behövs i skogen, vilket ur ett miljöperspektiv inte är bra, men att de fortfarande försöker att göra det bästa av situationen.

Vidare berättade Kim även att företaget sorterar avfall och det som inte återanvänds. Han beskrev att företaget har ställt sorteringsfraktioner utanför byggarbetsplatsen, där varje fraktion är märkt med dess respektive innehåll. Anledningen till detta är att effektivisera sorteringen och att rätt material skickas rätt, så att företaget inte får straffavgifter för felsortering. Sorteringen tas sedan hand av en undre entreprenör som jobbar med sortering och detta företag skickar sedan i samband med fakturor verifikationer på att sorteringen har skett på rätt sätt.

Han berättade även att de har flera krav angående sorteringen internt i byggföretaget, bland annat att de konstant satsar på en sorteringsgrad på cirka 100 procent. Vid varje kvartal får de en slags sammanställning av hur mycket företaget har sorterat och där får de även se i vilken sorteringsgrad de ligger på. Han menade att företaget just nu ligger på en sorteringsgrad som är på cirka 98 procent, vilket är väldigt bra jämfört med många andra byggföretag som snittar runt 60-70 procent.

Sammanfattningsvis visar intervjun att Oljibe som företag uppfyller det som också berättades i Naturvårdsverket. Deras pågående byggprojekt försöker aktivt främja återbruk och återvinning, vilket tydligt visas på deras sorteringsgrad som ligger på 98 procent, vilket är mycket högre än normen för denna bransch. Deras sätt att även hantera material som kan återvinnas klargör även att byggföretaget har ett större miljöengagemang.

2.1.2 Miljöreducering: Utsläpp, Växthusgaser och Föroreningar- Varman

Enligt en rapport, blir det tydligt att byggprocessens klimatpåverkan till stor del beror på materialproduktionen. Betong framstår särskilt som en betydande faktor, där enbart fabriksbetongen svarar för 22 procent av materialens klimatpåverkan ("Byggandets klimatpåverkan" av Larsson et al., 2016). En artikel från Boverket bekräftar detta. De refererar till statistik från 2020 som visade att bygg- och fastighetssektorn stod för 15,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter när man inkluderar importerade produkter. Detta motsvarade cirka 21% av Sveriges totala växthusgasutsläpp. Dock har utsläppen från tjänster relaterade till svensk produktion och importerade varor minskat jämfört med tidigare år. En av de mest påtagliga orsakerna till denna minskning är den reducerade påverkan från el- och fjärrvärmeproduktion. Modernisering och förbättringar inom dessa områden, såsom övergången till förnybara energikällor, har avsevärt minskat sektorns koldioxidavtryck. (Boverket, 2023)

Vi diskuterade med Kim, hur de arbetar med att reducera utsläpp av växthusgaser och andra föroreningar i sina byggprojekt. Ett av de första initiativen de har antagit är att använda hållbara byggmaterial. Ett konkret exempel är deras samarbete med Nordströms Trä. Genom att använda hållbart inköpt trä från Nordströms kan de säkerställa att själva materialvalet inte bidrar till onödig miljöpåverkan. Nordströms Trä har även gjort betydande insatser för att säkerställa transporter som är CO2-neutrala. Även om det kan kosta mer, är det bättre för miljön.

Kim berättar att de även i projekteringsstadiet prioriterar att minska sin klimatpåverkan. Däremot påpekar Kim att han inte deltar i alla projekteringsdiskussioner, men det är tydligt att miljöpåverkan tas på allvar från början. Trots dessa ansträngningar säger Kim att det fortfarande finns utmaningar. Till exempel om de skulle vilja byta ut vissa material till miljövänligare alternativ, kan de vara begränsade av specifikationer som syftar till att byggnaderna ska hålla länge. Som exempel nämner han kylsystem: även om de helst vill använda kylsystem som minimerar utsläpp, kan det ibland finnas krav på att använda specifika kylmedel som kanske inte är det mest miljövänliga alternativet.

2.1.3 Klimatneutrala arbetsplatser - Elsa

Sveriges bygg -och fastighetssektor stod år 2020 för 21% av Sveriges totala utsläpp genom nybyggnader och tillbyggnader. (Boverket, 2023)

Begreppet klimatneutrala arbetsplatser syftar främst på att minimera eller kompensera för de utsläpp av växthusgaser som en byggarbetsplats genereras. Målet är att reducera byggsektorns klimatpåverkan. Det finns olika sätt för en byggarbetsplats att jobba mot klimatneutralitet. Bland annat genom att minska energiförbrukningen genom mer effektiva maskiner och tekniker. Ett exempel på detta är att använda sig av elektriska maskiner istället för bensindrivna. Arbetsplatser som kan övergå till förnybar energi som solenergi och vindkraft minskar också koldioxidutsläppen. (Charles Halldén, 2022-12-06)

Kim förklarar att de inte använder mycket maskiner i projektet Kemigården och att de verktyg som används är eldrivna. Han förklarar också att projektet håller på att klimatberäknas enligt EPD men att de siffrorna inte är färdigräknade ännu då man beräknar in resultat av ombyggnationen också.

Kim förklarar att detta projekt inte är klimat neutralt. Det är ett ombyggnadsprojekt där Akademiska hus har krav på vissa material som ska användas som inte är de mest miljövänliga valen. Det är svårt att klara av att göra ett ombyggnadsprojekt klimat neutralt då kostnaden skulle bli väldigt hög.

Däremot berättar Kim att Oljibe har, i samverkan med Hemsö, byggt Sveriges första klimatneutrala vård -och äldreboende med klimacertifieringen NollCO₂. För en NollCO₂-certifiering krävs det att byggnadens totala livscykel ska redovisas och balanseras med de klimatåtgärder som gjort till en nettonoll klimatpåverkan. (Sweden Green Building Council, 2023)

Åtgärder som gjorts under det byggandet har bland annat varit att sätta solceller på taket, använt CO₂-reducerad betong och användning av grönt tak. Gröna tak är bra på flera olika sätt ur en miljösynpunkt. Bland annat skyddar växtligheten takets tätskikt och förlänger därför dess livslängd. (Oljibe, 2023)

2.1.4 Bygga miljö- och energismarta byggnader - Ida

Denna frågeställning rörde miljöanpassning av bostäderna för att minska påverkan på planeten. Detta kan vara att göra mer klimatsmarta val av material, jobba med energieffektivisering, vattenbesparing genom anordning för lågt flöde för kranar, samt uppmuntran till sopsortering.

Detta projekt gick ut på att renovera en befintlig byggnad och Kim har tidigare mest jobbat med tillbyggnad och renovering. Han kunde inte svara på hur de jobbar med miljöanpassning av KTH Kemi eftersom de inte hade det i fokus.

Vi gick inte in exakt på hur de utförde renoveringen av byggnaden, men det finns flera aspekter man kan ha i åtanke även när man renoverar.

- Utökad isolering - isoleringen kan förbättras och på det sättet minska energiförluster och sänka uppvärmningskostnader.
- Förnybar energi - solpaneler kan installeras på taket för att kunna producera egen förnybar el.
- Vattenbesparing - anordningar för att införa lågflöde i duschhuvuden och kranar. Detta minskar vattenförbrukningen. Regnvattenbesparing för att bevattna trädgård och växter.
- Materialval - använda huvudsakligen återvunna material eller sådana med låg miljöpåverkan.
- Bra inomhusmiljö - ventilationssystem för att vara säker på att man får konstant tillförsel av frisk luft. Använd färg som har låg eller inget VOC.
- Certifieringar - certifiera renoveringen enligt till exempel LEED.

(Boverket, 2016)

2.1.5 Miljökvalitetsmål - Celina

Sverige har 16 miljökvalitetsmål, några av dessa är: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö med mera. Dessa finns för att vi ska kunna sträva efter en hållbar utveckling och bättre miljö. Målen fungerar som riktmärken för att klara av Agenda 2030 som innehåller 17 globala mål och 169 delmål. För att klara Sveriges miljömål finns det etappmål för att visa riktlinjer. (Sveriges Miljömål, 2023)

Alla 16 mål passar inte in inom bygg- och fastighetsbranschen. Enligt Boverket finns det tre mål som berör detta område

- God bebyggd miljö
- Giftfri miljö
- Begränsad klimatpåverkan

Under intervjun ställdes frågan: Finns det något ni fokuserar extra på av dessa tre mål?

Kim besvarade frågan direkt med miljö. Detta ämne togs upp flera gånger under intervjun och hur de gör för att göra allt arbete så miljövänligt som möjligt. Sedan har de egna mål för miljökrav inom bolaget. Dessa går ej att läsa om på deras webbplats.

Deras policy är att *leverera projekt med god och jämn kvalitet*. De har valt att tredje part certifiera sig enligt BKMA. Detta innebär att de försöker följa KMA – Kvalitet, miljö och arbetsmiljö.

Oljibe använder sig av smart resursanvändning, effektiva transporter, minimering av avfall och öka materialåtervinning.

De har regelbundna uppföljningsmöten på varje enskilt projekt för att se så de följer de uppsatta miljökraven. (Oljibe, 2023)

Under detta bygge på KTH arbetar Oljibe inte i en giftfri arbetsmiljö då det är en byggnad med lokaler där det har använts farliga ämnen i under flera år för forskning. Dessa lokaler används dagligen och ska hålla i flera år. För att få en bra hållfasthet är det svårt att hitta material som håller för miljökraven, förklarar Kim.

2.1.6 Miljö - Hantering av avfall samt växthusgaser - Nicholas

Att hantera avfall inom en arbetsplats är en stor fråga inom byggbranschen på grund av att mängderna oftast är väldigt stora. År 2020 registrerade man cirka 14,2 miljoner ton avfall varav 0,6 miljoner farligt avfall. Byggbranschen utgör hela 40% av allt avfall som sker i Sverige (Boverket.se, 9 januari 2023). Man kan tydligt se att detta är stora siffror som bör hanteras på ett korrekt samt hållbart sätt för vårt samhälle.

Med denna stora samhällsfrågan kände vi att det var vitalt att ställa Kim på Oljibe frågan om hur de gör med sitt avfall med just deras avfall. Hur vet man mängden koldioxid som släpps ut? Materialval? Hur hanteras farligt avfall på arbetsplatsen? Följande svar presenteras av Kim.

Det är en process när det kommer till farligt avfall. Först identifieras de farliga avfallet och på arbetsplatsen de är stationerade på kemibyggnaden i KTH finns en del farligt avfall. Det finns ett litet labb som motsvarar ett kärnkraftverk med plutonium. Det Oljibe gör är att de gör olika mätningar som exempelvis i luften för att se mängden partiklar som befinner sig i luften och ifall man behöver förebygga hälsorisker med att inskaffa rätt skyddsutrustning för att på rätt sätt hantera farligt avfall. På deras arbetsplats kommer företaget SECA ut till dem. SECA är ett företag med rätt behörigheter som krävs för att utföra rivning av farligt material. Oljibe hyr in SECA som en underentreprenör till att utföra arbetet på rätt sätt.

En annan fråga som var viktig att ta upp med företaget var hur de bidrar till hållbarhet och tänker på växthusgaser. Då motsvarar byggbranschen hela 21% av det totala utsläppet i hela Sverige (Boverket.se, 9 januari 2023). Hur gör ni för att minimera detta samt hur kontrolleras det? Följande svar fick gruppen: En komplicerad process som görs under byggskedet samt mot slutet. Det man gör är en beräkning av varje material som man använder, hur mycket man använder och räknar på allt man gör inklusive maskiner. Oljibe hyr in ett bolag som räknar allt åt dem genom att man skickar alla sina fakturor till de av alla inköp av material, arbetskraft och så vidare. Detta kallas för en EPD räkning, alltså en miljövarudeklaration.

2.2 Arbetsmiljö

2.2.1 Människors säkerhet - Jamal

Enligt en undersökning från Skydda, ett företag som specialiserar sig på personlig skyddsutrustning så inträffar en olycka i byggbranschen nästan varje 30:e minut, där cirka 34 procent av alla olyckor är av den allvarligare graden. I undersökningen tas det upp flera åtgärder för att förbättra arbetsplatsens säkerhet. En av dessa åtgärder som tas upp är att man "Utför dagliga säkerhetsrutiner", vilket innebär att man tar fram rutiner exempelvis att man gör en tidig riskbedömning av arbetet samt vilka viktiga säkerhetsutrustningar som krävs. (Skydda. 2019)

För att minska på olyckor och få en bättre säkerhet på jobbet så krävs det alltså att företagen tar åtgärder och ser till att de följs. Vid intervjun med platschefen Kim på Oljibe så tog vi upp frågor angående hur de arbetar med säkerheten.

I en fråga med hur deras arbete med säkerheten ser ut svarade Kim att de har en slags plan som innehåller flera riskbedömningar för alla arbetsmoment, där de tar upp alla risker som kan förekomma och dess åtgärder. Han berättade att detta är något som sker tidigt vid byggstarten så att alla känner till de olika riskerna med arbetet.

Han berättade att det även finns arbetsberedningar som innehåller information om hur man utför en viss uppgift och vilka risker och åtgärder som finns i det momentet, för att de anställda ska kunna utföra sina uppgifter på ett säkert sätt. Han tog även upp att de brukar hålla i lite workshops, där de diskuterar de olika aspekterna av arbetsmiljön, så att alla får kännedom om hur man ständigt kan förbättra säkerheten.

Vidare ställdes frågan till Kim om hur deras företag ser till att alla följer de olika reglerna och arbetsmiljölagen som är ett krav inom byggbranschen och vad som händer vid bristande säkerhet. Han berättade att han och andra ledare brukar gå skyddsronder ute på arbetsplatsen, för att kontrollera att säkerhetsregler och rutiner följs. Bland annat att man hela tiden använder säkerhetsutrustning ute på byggarbetsplatsen, till exempel hjälm. Han förklarade att man även alltid försökte hålla det rent och undvika användningen av riskfyllda utrustningar, exempelvis stege, eftersom det innebar risker med att använda stege.

Kim förklarade även vikten av att rapportera in allt som händer på en byggarbetsplats. Han berättade att varje liten brist på säkerhet samt alla stora som små incidenter rapporteras och följs sedan upp för att kunna skapa en omfattande statistik och förhindra liknande händelser framöver.

Byggarbetsplatsen i intervjun visar att Oljibe som företag verkligen jobbar hårt för att öka säkerheten för arbetarna och få till en bättre arbetsmiljö. Detta görs dels genom flera åtgärder som bland annat omfattar olika riskbedömningar, arbetsberedningar och skyddsronder. Det går även se att företaget verkligen bryr sig om sina anställdas säkerhet då de noggrant följer upp alla olyckor och brister både omfattande och mindre och efterlever arbetsmiljölagen för att säkerställa att säkerhetsföreskrifterna följs.

2.2.2 Unga projektledare - Elsa

En platschef på ett byggnadsprojekt har det huvudsakliga ansvaret att säkerhetsställa att projektet genomförs effektivt, tidsenligt och budget enligt som möjligt. Det gäller också att det arbete som ska utföras görs i enlighet med de krav beställaren har lagt och den dokumentation som lagts fram under projekteringen. Som platschef är man också ansvarig för personalen på projektet och att se till att varje del av projektet utförs enligt kontrakt och så effektivt som möjligt. (Framtid.se, 2023)

Kim Iggström är platschef för ett pågående ombyggnadsprojekt i Kemigården på KTH åt Akademiska Hus. Han har tidigare arbetat som snickare och har inte utbildat sig på universitet för att nå sin roll utan jobbat sig upp till tjänsten.

Trots att han arbetat inom branschen i många år är Kim en ung platschef och han fick därför besvara frågeställningar om hur, utifrån hans perspektiv, han tycker att arbetsmiljön mot unga projektledare är. Finns det tillfällen där han anser att personalen motarbetar honom?

Kim svarar att det har hänt att han har blivit bemött av att personalen motarbetat honom. Ibland har det varit små saker, som att Oljibe kräver att vissa pappersarbeten görs under byggnadens gång av personalen, som inte görs korrekt. I sådana fall kan Kim behöva påminna personal, och i vissa fall hjälpa dem att utföra dessa arbetsuppgifter korrekt, vilket kan bli tidskrävande. Sådana situationer tillhör inte Kims egentliga arbetsuppgifter vilket kan göra att han känner att andra sysslor inte får tillräckligt med tid.

Kim anser att det kan finnas flera olika anledningar till att en ung platschef kan uppleva motstånd av sin personal. Bland annat kan det bero på erfarenheter med tidigare projektledare, motstånd till förändring eller bara brist på förtroende till den unga arbetsledaren. Kim menar att han försöker hantera sådana situationer genom att kommunicera tydligt med personalen varför vissa beslut som tas behöver genomföras på ett specifikt sätt.

Avslutningsvis säger Kim på att han kan uppleva ett motstånd i vissa frågor från sina arbetare. Dock har han aldrig upplevt att det har påverkat arbetet för projektet mer än att det kan ha tagit från hans egna tid. Han menar på att som platschef får man vara tålmodig och pedagogisk ibland och att tack vare sina tidigare år inom byggbranschen anser han att han ändå har tillräckligt med kunskap för att kunna bemöta eventuell kritik.

2.2.3 Psykisk hälsa på arbetsplatsen och medarbetsundersökningar - Ida

6 av 10 inom byggbranschen mått psykiskt dåligt på grund av sitt arbete under det senaste året. Det är framför allt stress och ångest som är de största problemen som folk upplever. 28 % känner stress varje dag, 56 % minst en gång i veckan och 62 % känner sig påverkade psykiskt av sin arbetssituation. Bara 1 av 10 har sökt hjälp för detta vilket visar på att många i branschen försöker lösa problemet själv eller undviker att ta tag i det. (Ramirentrapporten, 2022)

Kim fick frågan hur de jobbar med medarbetares psykiska hälsa och trivsel, och om det görs medarbetarundersökningar där medarbetarna kan ta upp eventuella problem på arbetsplatsen. Oljibe skickar ut undersökningar som de anställda får svara på en gång per kvartal. Dessa görs för hela företaget så de har inga särskilda undersökningar för de enskilda projekten.

Medarbetarna har då möjlighet att till exempel ta upp saker som de inte tycker fungerar bra, om de känner sig diskriminerade och hur de känner för sin chef. Kim berättade att allt detta görs anonymt och att det fanns en person på den senaste undersökningen som skrivit att den känt sig dåligt behandlad men de kunde inte ta reda på vem det var. Denna metod är alltså inte effektiv för att fånga upp folk som mår dåligt eftersom de flesta inte vill komma fram och prata direkt med en ansvarig, något som Ramirentrapporten även visade på.

2.2.4 Samhörighet och tillhörighet - Celina

Att känna en samhörighet med personerna på sin arbetsplats är viktigt. Det skapar en bättre arbetsmiljö och tillhörighet.

Detta ämne togs upp vid flera tillfällen under intervjun med Kim (plattschef).

Frågan som ställdes: *Gör ni något för att bibehålla en bra samhörighet?*

Hans svar blev följande: Att de jobbar med workshops för att kunna få tillfällen att samla alla arbetare för att prata.

På deras egen hemsida beskriver de workshops så här: *Ett samverkansprojekt brukar inledas med en gemensam workshop där beställarens och Oljibes nyckelpersoner i projektet lär känna varandra och etablera en samsyn kring värderingar och förhållningssätt samtidigt som det byggs upp en stark lagkänsla hos alla inblandade.* (Oljibe,2023)

Detta skapar en bra förutsättning inför ett projekt för att bibehålla en bra arbetsmiljö då det tillkommer många nya personer från olika företag.

När samhörigheten inte fungerar eller att någon inte trivs på en arbetsplats är det viktigt att ta kontakt med någon.

Kim refererar tydligt med att de som mår dåligt på arbetsplatsen ska vända sig till HR.

Detta pga. att det inte är hans arbetsuppgift att ta hand om detta i större utsträckning.

Med detta förtydligar Kim att de såklart får vända sig till honom som sedan kan hjälpa personen i fråga att vända sig till HR.

Kim tillägger att han såklart går runt på arbetsplatsen och frågar hur alla mår med jämna mellanrum.

Något mer specifikt har de inte på själva arbetsplatsen (KTH Kemi) som tex en blankett där man får fylla i hur man mår. Kim förklarar att det inte brukar fungera då människor är för snälla med sådant och inte ärliga

2.2.5 Delaktighet och Välbefinnande - Varman

Arbetsmiljön är en central del av den dagliga verksamheten för alla organisationer. Enligt Arbetsmiljöverket har arbetsgivaren huvudansvaret för att säkerställa en arbetsmiljö fri från risker, men det understryks också att arbetstagarna spelar en viktig roll genom att rapportera risker och ge förslag till förbättringar. Det är även viktigt att beakta hur arbetsdagen är organiserad, med betoning på pauser och återhämtning. Inte bara ska arbetstagare vara medvetna om potentiella risker, de bör också aktivt delta i att rapportera och förslå åtgärder för att förbättra arbetsmiljön. (Arbetsmiljöverket, 2023)

Kim, belyser också vikten av denna delaktighet. Han betonar att alla, från högsta ledningen till de som utför det dagliga arbetet, måste vara involverade kontinuerligt i arbetsmiljöprocessen. "Vi ska ju få med alla från topp till botten... alla ska vara med hela tiden, och det är jätteviktigt". Genom regelbundna möten och feedback-sessioner strävar Kim och hans team efter att säkerställa att alla röster hörs, vilket förhindrar att man blir "blind" för vissa aspekter av arbetsmiljön.

Utöver den fysiska arbetsmiljön, framhäver forskningen vikten av den psykologiska arbetsmiljön. De belyser hur organisatoriska förändringar, rollkonflikter och andra faktorer kan skapa en känsla av anställningsotrygghet. Denna otrygghet kan ha en rad negativa konsekvenser för individen, såsom minskat välbefinnande, negativa arbetsattityder och till och med en ökad benägenhet att överväga att lämna sin anställning. (Låstad et al., 2016)

När det gäller pauser, som kan spela en roll för att främja den psykologiska arbetsmiljön, beskriver Kim hur yrkesarbetarna ofta själva bestämmer över sina paustider. "Det är lite olika, men pauser får man ta. Det är inga konstigheter". Medan vissa arbetsgrupper kan vara strikta med fasta paustider, verkar flexibilitet vara nyckeln för andra, vilket understryker att det inte finns en "en-storlek-passar-alla" lösning när det gäller pauser.

2.2.6 Arbetsmiljö - Kvinnors position inom byggbranschen - Nicholas

I dagens samhälle är byggbranschen dominerad av män. På byggarbetsplatserna man åker förbi ser man nästan aldrig en kvinna arbeta utan det är oftast män. Men för varje år ökar antalet kvinnor som börjar i byggbranschen. År 2010 var antalet 8.1% av antalet arbetare kvinnor och år 2020 hade antalet ökat till 10.1% (Byggföretagen.se, 2023-02-28).

Detta kan anses som en stor skillnad med tanke på antalet år det har tagit. Dock kan man titta närmare på de senaste åren och kolla på byggbranschens ökning i hänvisning till kvinnor. År 2020 var antalet 10.1% som tidigare nämnt, dock ökar antalet hela tiden då år 2021 var antalet anställda kvinnor 11% (Byggvärlden, 2021-03-05).

Alltså kan vi se ett mönster. Fler och fler kvinnor kommer ut i branschen vilket kan möjliggöra att branschen blir mindre mansdominerad och tillslut blir en jämställd bransch.

Men varför är det så här? Varför är branschen så mansdominerad? Varför är det inte lika många kvinnor som söker in till byggyrken? Detta är ett intressant ämne då antalet kvinnor på ingenjörsprogrammen som inriktar sig på bygg är i princip jämnt fördelade när det kommer till könsindelningen. Exempelvis på Kungliga tekniska högskolan är antalet kvinnor på samhällsbyggnadsprogrammet väldigt balanserad med antalet män som läser programmet (Peter Qvist, 2022-04-27). Ändå är antalet kvinnor jämfört med män ganska lågt.

Vad kan detta bero på? Det finns några anledningar enligt Peter Kvist som är Arconas VD. Han skriver en artikel om hur branschen kan bli bättre genom att locka in kvinnor i arbetet och vad man borde förändra för att det ska bidra med flera fördelar till företaget. Byggvärlden behöver kvinnor då dessa ökar innovationskraften samt lönsamheten, enligt Kvist. Anledningen till att kvinnor inte väljer att söka sig in i byggbranschen beror på machokulturen, att det är bara män som ska arbeta med det tunga. Språket och miljön är just nu passade för män, påstår Kvist. Detta är något man borde ändra på för att lyfta fram kvinnor i ledande positioner för att attrahera fler kvinnor. Ett klipp på samma artikel nämner HR-chefen på Arcona, Desiree Holmberg, följande: "Jag tycker att i denna bransch så attraherar kvinnor andra kvinnor så fler av oss behövs". Vilket stärker vårt påstående.

Vi har ställt några frågor till Kim Iggström från Oljibe angående kvinnosynen i deras bolag samt hur de påverkar deras verksamhet. En av dessa frågor som har tagits upp var följande fråga: "Hur ser kvinnors syn ut i bolaget?" Iggström svarade med att han anser att synen på kvinnor inte är jämförbar med männen i dagens samhälle och i deras bolag. En annan fråga ställd till Iggström var "Respekteras en kvinnlig platschef lika mycket som en manlig?" Detta var en fråga som Iggström tyckte var väldigt bra ställd. För i tiden så fanns det inte många platschefer alls men senaste åren har antalet kvinnor i branschen ökat vilket vi även kan bekräfta genom att studera de siffror som tidigare

nämnts. Men svar till frågan anser Iggström att det inte finns någon skillnad alls mellan kvinnor och män när det kommer till deras arbetsplats utan alla blir respekterade oavsett kön, bakgrund och kultur.

3 Källförteckning

1. Bygg och fastighetssektorns uppkomma mängder av avfall (9 januari, 2023)
<https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuell-status/avfall/#:~:text=Inom%20byggsektorn%20uppkom%20det%20i.stora%20m%C3%A4ngden%20gruvavfall%20r%C3%A4knats%20bort>
(Hämtad 2023-10-01)
2. Utsläpp av växthusgaser från byggs- och fastighetssektorn (2023-01-09)
<https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuell-status/vaxthusgaser/> (Hämtad 2023-10-01)
3. Förvarvsarbeten i byggindustrin (2023-02-28)
<https://byggforetagen.se/statistik/forvarvsarbetande-i-byggindustrin/#:~:text=Andelen%20kvinnor%20i%20byggindustrin%20har,2%2C3%20procent%20var%20kvinnor> (Hämtad 2023-10-05)
4. Elva procent kvinnor i byggbranschen (2021-03-05)
<https://www.byggvarlden.se/elva-procent-kvinnor-i-branschen/#> (Hämtad 2023-10-05)
5. Hur får vi fler kvinnor till byggföretagen (2022-04-27)
<https://www.arcona.se/2022/04/hur-far-vi-fler-kvinnor-till-byggforetagen/>
(Hämtad 2023-10-05)
6. Skydda. (2019). Säker arbetsplats,
https://www.skydda.se/wcsstore/CAS/Skydda/Attachment/Service/Service/PDFs/SE/Skydda_sakerarbetsplats_2019_low.pdf (Hämtad 2023-10-04)
7. Larsson, M., Erlandsson, M., Malmqvist, T., & Kellner, J. (2016). Byggandets klimatpåverkan. IVL & KTH.
8. Ramirentrapporten 2022.
<https://assets.ctfassets.net/1bgi92u9ew40/1QDJoSPk96mzmQaevnEAwt/ceafffc>

- [c4d6c72efef6aaef1a3bbaf74/Ramirentrapporten_2022.pdf](#). (Hämtad 2023-09-29)
9. <https://www.byggvarlden.se/ny-rapport-stor-psykisk-ohalsa-inom-byggbranschen-2/>
  10. Utsläpp av växthusgaser från bygg -och fastighetssektorn
<https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuell-status/vaxthusgaser/> (Hämtad 2023-09-29)
  11. Strategier för klimatneutrala byggarbetsplatser
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1716867/FULLTEXT01.pdf>
(Hämtad 2023-09-29)
  12. Oljibe bygger Sveriges första klimatneutrala vårdboende i samverkan med Hemsö
<https://oljibe.se/sverigesforsta-klimatneutrala-vardboende/> (Hämtad 2023-09-29)
  13. Vad är NollCO2? Sweden Green Building Council
<https://www.sgbc.se/certifiering/nollco2/vad-ar-nollco2/> (Hämtad 2023-09-29)
  14. Arbetsmiljöverket. (2023). Arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljön.
<https://www.av.se/>
  15. Låstad, L., Hellgren, J., Näswall, K., Richter, A., & Sverke, M. (2016). 30 års forskning om anställningsotrygghet: En litteraturöversikt. Arbetsmarknad & Arbetsliv.
  16. Naturvårdsverket. (U.Å). Bygg- och rivningsavfall
<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall/bygg--och-rivningsavfall/materialinventering-och-sortering/> (Hämtad 2023-10-02)

17. Sveriges miljömål [Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se) (Hämtad 2023-09-29)
18. Oljibe [Oljibe | Det personliga byggföretaget du kan lita på](#) (Hämtad 2023-09-29)
19. Platschef inom bygg
<https://www.framtid.se/yrke/platschef-inom-bygg> (Hämtad 2023-10-09)
20. Miljö- och klimatanpassade byggregler, Boverket
<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2016/miljo-och-klimatanpassade-byggregler.pdf>. (Hämtad 20223-10-02)